

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Преплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., одобрено је решење Народне Скупштине, сазване у први редован сазив за 1. октобар 1906. год., које гласи:

да се села: Дуга Пољана и Ђелије, по изјављеној жељи својих становника, одвоје од своје садање општине прокопо-кутинске, среза и округа нишког и да сама за себе образују нову општину под називом: општина дуго-пољска. — у истом срезу и округу.“

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 26. октобра 1906. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу § 6. закона о местима решено је:

да се село Мрсољ, општине прѣловачке, у срезу моравском, округа нишког, по изјављеној жељи његових становника, од сада назива Моравац.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 27. новембра 1906. г. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ПРИМЕРИ СТАРОГ СРПСКОГ ПРАВОСУЂА*)

1.

Убијство у лудилу

Актом Књажевске Канцеларије од 7. марта 1829. године № 264. јављено је кнезу Коци Марковићу, да је опрштена смртна казна Јовану Милосављевићу из Тумана, који је убио на путу Радојка Маринковића из Ушћа, без икаква узрока; јер је испитима код власти доказано, да је он

*) У вези са мојим ранијим подацима у броју 17. и 22. Бранича од 1898. године Догађаје попирам изводно. Судске одлуке штампам аутентично, језиком и слогом тадашњег канцеларијског писмоводства.

»сумасинавши човек.“ Препоручено је кнезу »да га тако небријана одведе к фамилији погибшега Радојка, и постара се помирити га са њима; и пошто га помири, да га обрије и пошље његовој кући.“¹⁾

Догађај је исцрпно описан чланком »Помама у судској оцени,“ у другом делу моје књиге »Приноси за историју старог српског права.“ Ова Књажева наредба потврђује моје мњење о умесности помиловања, због доказане оптуженикове неуратуљивости.

У 1836. години, Милосав Божић из Мајура Шабачког »у бесомучију“ закоље своју трудну жену. Суд је пресудио »да се Милосав, у који год манастир на покајаније пошље, и онде под надзирањем до његовог изцјеленија држи“. Књаз одобрио пресуду (акат Књажевске Канцеларије бр 13. маја 1836. године № 1859.)

2.

Случајно убијство

У 1815. години, девојка Станка заволи Ранђела Љубеновића из Бунуше нахије Лесковачке, који међутим испроси другу. Од тога је тренутка његова мати одбијала Станку од своје куће, али она баци око на Ранђеловог млађег брата Здравка, младо и једно момче од 15 година, и заведе га. Пошто су дуже време проводили љубав, пођу тајно у Лесковац да од турског суда траже дозволу за венчање. Здравко је био наоружан пушком Станкиног брата. На путу их сретну суетка Младена са још једном девојком, почну Станку враћати и од Здравка отимати, и најзад га свале. Станка је бранила Здравка, и у томе се говржљању пушка случајно окине, и убије Станку. Здравко од страха пребегне у Србију; буде годину дана у

¹⁾ Пуштена брада за време притвора, сматрана је као знак кајања и заслуженог трпљења законских последица, у доказаној кривичи. Писмом Књажевске Канцеларије од 7. маја 1824. године № 822. јављено је кнезу Сретену у Солотуши: »да се Ђорђе из Рањка и Радован из Растишта, на прошење кметова ослобођавају апса с тим условљем, да се они неће више у какво зло мешати, и да ће браде, које су им у апсу нарастле, тамо донети.“

служби код Алај-бега у Београду, код Цинцибаше и т. д. за тим по Чачку и Карановцу, и на послетку дође у Крагујевац, где га после много година позна и оптужи брат погинуле девојке Младен Пешић.

Пресуда од 8. августа 1830. год. № 11. »Сматрајући дакле Суд Народни, важност преступленија убијце Здравка Љубеновића који непризнаје да је Станку хотјенијем убио, коју непризнателност по нечему поткрепљава и сам Младен Пешић, погибше Станке брат, који показује да се извјестно дознати није могло, јест — ли хотјенијем убио или не; и да су неки од сељака говорили да је се пушка сама окинула, како што и сам преступник Здравко показује; по чему и Суд Народни, не имајући с друге стране вернијег доказателства, закључава: да је исто убијство нехотјенијем учињено, и управ зато што су у сојуженој љубови к бегању договор имали и вјенчати се намјеравали. При том взирајући и на онда бивша млада љета његова и несовршени возраст, наводи преступника Здравка со тим довољно кажњена бити, што је досад у окуву шестомесечну робију и апс овде претрпио; по чему и Рјешава: да се без више казни из апса отпусти.“

3.

Несмотрено убијство

Дина брат Димитрија терзије и Стеван Миличевић терзија, куповали су карике за пиштоље, у трговини Стојића Живковића из Пожаревца. Газде није било у дућану. Пошто су купци изабрали тенећку, момак Траило Пауљевић из Кушића, дохвати с рава један зарђали пиштољ, да по њему измери потребан комад, али му купац Дина примети да је танка цев у тога пиштоља, и оде кући да донесе свој пиштољ.

Траило изађе пред дућан са зарђалим пиштољем, и седнувши на ћепенак стане га загледати и чачкати, и отвори му и чанак али не опази ни зрно барута. Према њему је стајао наслоњен уз дирек Живко Пантелић из Лучице други дућански мо-

мак. Уверен Траило да је пиштољ празан, затвори му чанак, па га ради пробе кресива запне, и скреше у правцу према Живку. Огањ састави, пиштољ пукне, и погоди Живка под десним оком, услед чега он падне и одмах испусти душу.

Пресуда од 17. августа 1828 год. № 13. „Сматрајући дакле Суд Народни Траилово над Живком произведено убијство, као с нехотјенијем учињено, и да се је оно само случајем нешчасија тако догодило, који случај Траила од смртног наказанија избавља. Ништа мање, Траилу пушке у руке узимати никако није било потребно, нити пак ону на сокак износити, запињати је и скресавати; но премда је он тако све чинио, дужан је био око себе добро размотрити и видети на коју страну пушку обрће. Но како он ни најмање позорствовати није хотјео — *Рјешава:* да Траило за погреб Живанов и целогодње подушје плати 100 гроша; а потом кромје досад претрпљеног апса, да се казни по тјелу са 50 штапа, и отпусти кући.“

4.

Убијство у обрани живота

Мурат Кадрић циганин из Тврдојеваца, у обрани од боја који му је животу претио, удари ножем Јашара Бајировића, који умре после 15 дана.

Пресуда од 15. маја 1829. год. № 32. „Сматрајући горе описано убијство од стране Мурата Кадрића, као једно средство к обранију живота својег, Суд Народни не наводи истога Мурата толико крива, а сљедователно и казни достојна; но да не би се примером овим и други на подобно убијство покушавао, зато и *Рјешено је:* да се исти Мурат Кадрић са 50 штапа по тјелу казни, а потом да се испод затвора ослободи, и отпусти са запрешченијем враћати се више у Тврдојевац, да не би озлобљено средство погубишег Јашара њега тамо такође живота лишило; већ да се исти Мурат из средине крвожедника његових изсели, и на другом месту пребиваније своје оснује.“

5.

Убијство у обрани својине

Синовац неког Арсенија Урошевића из Церовца нахије Смедеревске, погинуо у похари. Књаз Милош одобрио равнање сродника са убијцом, и налаже да се оштећеном врати похараних 200 гроша чаршијских „а дјете што је погинуло, може да је праведно издвоздајаније примило“ (акат Књажевске Канцеларије од 14. јуна 1822. год. № 1172).

6.

Прекорачена нужна обрана

први пример

Завадили се синови суседа и умешају родитељи. Пеја Цвејић из Првене Јабукке навали на Јоксима Милијановића, свали га отме му пиштољ и удари га. Јоксим га дохвати за руку, и ножићем га удари међу плећа и смртно повреди. Није било сведока очевидаца, и зато је Народни Суд по казивању Аксентија сина убијеног, пресудио дело овим разлогом „Судимо да

би Јоксим смртију као самовољни убилац кажњен бити морао; но кад расмотримо и његово показивање, из којег се види да је у опасности био, врло малу казну заслужио би. А не ослањајући се сасвим ни на једно ни на друго показивање, по средњој мери Јоксима казнити судимо т. ј. да чрез једну годину дана у окову буде, а потом да се отпусти.“ (*Рјешеније од 6. новембра 1822. год. РМ 297.*)

ДРУГИ ПРИМЕР

Гаврило Симеуновић из Кусатка нахије Смедеревске, у обрани од злостављања, повреди старијег брата Пантелију секиром по глави, од чега он умре после неколико дана.

Пресуда од 30. јануара 1829. год. № 26. „Сматрајући дакле Суд Народни важност преступленија братоубијце Гаврила, наводи га као и сваког убијцу смрти повина бити. Но расматрајући начин догодишег се убијства погинушег Пантелију неоправдајући, наводи га у том крива што је он први повод кавзи дао у том, што је брату свом Гаврилу вјеру и закон опсовавши, истог први за перчин доватио, и по други пут за Гаврилом трчао и ухватио га, које кривицу Гаврила по нечесову и оправдава. Друго пак, што се из истог јасно видети може, као што и Гаврило извињавајући се показује, да он није с тим намјеренијем брата свог Пантелију у главу секиром ударио да га убије, но само да би се од њега одбранити и побећи могао; јербо, кад би намјереније имао брата свог убити, не би од њега бјежао. Зато, опраштајући му смртну казну, *Рјешава:* да Гаврило Симеуновић, до будушће Ђурђевске Скупштине, под апсом оковостављен задржи се, а потом кроз 300 момака шест пута доле а шест пута горе, шибом казни се; и по претрпљенију назначене му казни, кући својој да се отпусти.“²⁾

(свршиће се)

О КРИВОКЛЕТСТВУ

и осталим кривичним делима ове врсте.

(с обзиром на прописе Гл. XXVII. Казн. Зак. Краљ. Србије од 29. марта 1860. год. §§ 266 до 276 закљ., и на прописе IX. Одељка Казн. Зак. за царство Немачко од 15. маја 1871. године §§ 153 до 163 закључно).

пише М. С. Ђуричић,
члан касационога суда

(НАСТАВАК)

6) По нем. казн. зак. (§ 155. други од.) као и по другом одељку тач. 2. § 267. нашег казн. зак. предвиђа се као други услов за квалификовани деликт: да је оптужени и осуђен на извесну, законом одређену казну. Разлика је између ова

²⁾ У другом је ранијем случају, млади брат у прекораченој обрани ударио старијег брата ножем више слепог ока, од чега је умро. Народни је суд констатовао „зверско нападеније погубишег“ као повод догађаја; па је под 10. априла 1828. год. № 7. *рјешено:* да се оптужени „невољним братоубијцом у очајанију и фураји оној учинивши се“, казни шибом кроз 300 момака три пута горе доле.

два закона нарочито у томе, што се по немачком закону не тражи узрочност између лажне сведоџбе или вештачког мњења, с једне стране, а по овом нашем закону, то се тражи. Из досадањег нашег разлагања да се видети, да је немачки закон бољи од нашега.

Овде утврђујемо и то, да се у нашем казненом закону код ове квалификације деликта ништа не говори о лажним исказима вештака, већ само сведока, и по томе се ни одредба другог одсека т. 2. § 267. ни § а 268. казн. зак. не односи и на лажне исказе вештака, што је такође сасвим погрешно.

Ну, мимо изнетого, пропис нашег § 268. к. зак. у опште је погрешан и њему у опште нема места.⁶⁷⁾

7) Законом одређена казна, на коју оптужени мора бити осуђен, као услов за поштравање казне кривоклетника, сведока или вештака, (по нашем закону само сведока) по нем. закону јесте: минимум више од пет година лишења слободe, а по нашем смртна казна. Ну, ако се оптужени налази у реалном стицају кажњивих дела, па једном пресудом буде осуђен на казну, која је законом предвиђена као услов за квалификовање деликта кривоклетства, а кривоклетник је сведочио само по једном, можда мање важном, од кажњивих дела који су у стицају, онда природно наступа питање: стоји ли овде квалификовани деликт? По нашем закону морала би се испитивати узрочност између лажне сведоџбе и пресуде, што је, наравно, веома тешко, а по нем. зак. то се не тражи и узима се да и у овоме случају стоји овај деликт, пошто закон у томе не прави разлику, да ли се у каквој кривичној ствари извијају једно или више кажњивих дела.⁶⁸⁾

8) О ублажавању деликта (§§ 157. и 158. нем. казн. зак. и §§ 271. и 273. нашег казн. зак.).

Противно поштравању, ублажавање деликта може бити код сведочких и вештачких исказа и по грађанском и по кривичном поступку, а тако исто и код парничарских исказа у грађанским спорима и у опште при полагању лажне дужносне заклетве, само ако стоје услови, који су за то законом прописани.

Ово нарочито ублажавање двојак је: Прва околност за ублажавање стоји у особеном правном односу учиниоца са субјектом или објектом предмета, по коме је лажну сведоџбу или вештачко мњење дао (по наш. зак. само сведоџбу). Како се у овом случају учинилац налази у тешкоме положају, то се овакав његов положај сматра као стање нужде у ширем смислу.⁶⁹⁾

Друга околност састоји се у извесном поступку учиниоца, после свршенога деликта.

А.) О првој ублажавајућој околности.

⁶⁷⁾ Види о овоме Ценићев коментар код §§ 267. и 268. казн. зак. где се излаже и историја ових погрешних прописа.

⁶⁸⁾ Тако Олсхаузен код § 154. п. 19 а). Виндинг с. 134. под. 3); противно Хелшнер II 423.

⁶⁹⁾ Меркен с. 406.

Као што је напоменуто, овде мора стојати тежак, законом предвиђени положеј учиниоца у конкретном случају, по коме је лажан заклетвени исказ дао.

По нем. казн. зак. то стоји у ова два случаја:

1) ако би истинито казивање његово могло повући кривично ислеђење противу њега самога, због каквог злочина или преступа, или

2) ако је онај, који је учинио исказ, учинио исти у корист какве особе, у погледу које је могао да одрече исказ, али није био обавештен да то може учинити.

По нашем закону (§ 271. к. з.).

1) ако је дело такво, за које се оп по закону не би могао као сведок узети или је дело такво, да би давање истините сведочење могло изложити казнимом ислеђењу или њега или које год од њему сродних лица, у закону означених, или ако би њега или које од ових лица општем презрењу и поруги изложило.

2) ако је заклетва сасвим противно опредељењу пресуде учињена или је заклетва у оном случају по закону не дозвољена или је на ненадлежан и недозвољен начин положена.⁷⁰⁾

По нашем закону ово није околност за ублажавање већ за искључење или ништење казне.

Нема сумње да је нем. зак. правилнији, што је и очевидна консеквенца до садањег нашег разлагања. Ну, ради још бољег појимања ствари, изнећемо овде и детаљније у чему је бољи пропис § 157. нем. казн. зак. од нашег § а 271. и то:

а) Што по њему ова околност служи само за ублажавање или боље рећи делимично искључење казне, а не и за потпуно ништење казне.

б) Што се примењује и на лажна уверења место заклетве.

в) Што се за ублажавајућу околност из т. 2. § 157. тражи да је изостала напомена или поука власти о томе, да учинилац има право да исказ одбије.

г) Што се примењује и на вештаке а не само на сведоке, и

д) Што се по њему ова ублажавајућа околност не примењује и на случај када би се давањем истинитог исказа могло проузроковати кривично ислеђење противу каквих било сродника кривоклетничких нити на случај, када би се или кривоклетник или какво њему сродно лице тиме излагало презрењу и поруги, што је у опште појам, веома широког обима.

Узима се да стоји потребан тежак положеј учиниоца:

1) Ако би исказивање истине, учиниоца (или по нашем закону и тамо изложена, њему сродна лица) изложило ис-

тражи за какав злочин или преступ, али не и за какав иступ или какву дисциплинарну или њој подобну кривицу.⁷¹⁾

2) За ову оцену меродавно је време када је дело кривоклетства учињено. Тако, ако се законодавство после тога времена променило и по тако измењеном стању не би више стојала опасност, опет ће стојати извети ублажавајући основ.

3) Свеједно је, да ли је исказ кривоклетника сâм по себи способан да произведе изложену опасност или тек у вези с другим збићима, која исказом, можда, нису ни обухваћена. Ипак и тада стоји опасност за учиниоца и основ за ублажавање. Исто тако ублажавајућа околност важиће и тада, кад би кривоклетник лажним исказом себе окривио за какво друго дело, које није учинио, па ма то друго дело имало исти кривично-правни значај, као и оно, за које му је претила опасност истраге, ако истину покаже.⁷²⁾

4) Не мора бити објективно тачно то: да стоји опасност за гоњење; довољно је и то, ако је учинилац погрешно држао, да ће бити изложен гоњењу за какав злочин или преступ, ако истину покаже, ма да то у ствари и не било или би он могао бити изложен гоњењу само за какав иступ. И тада би се ублажавање применило.⁷³⁾

5) Обратно, ако би опасност у истини стојала, а учинилац није знао за њу у време давања лажног исказа, ублажавање неће се моћи применити.⁷⁴⁾

В) О другој ублажавајућој околности. (§ 158. нем. казн. зак. и § 273. нашег казн. закона).

Особеност овога ублажавања нарочито лежи у томе, што се оно јавља као резултат радње учиниоце, која наступа после свршеног деликта и нема никакве везе ни са самим деликтом ни са приликама, под којима је он учињен.

И ова околност, по погрешној одредби нашег закона, примењује се само на кривоклетство а не и на деликт лажнога уверења место заклетве. И она је, као и прва, код нас узета као казни искључујућа околност и ако за то нема никаквог разлога. (по § 158. пом. казн. зак. ово је такође околност ублажавајућа или околност за редуцирање казне, од половине до четвртине заслужене казне, а само на случај нехата, она казни искључује, по другом одељку § 163 н. к. зак.) Међутим, како је и по чему могла испасти овако погрешна одредба § 173. нашег казн. зак., ми не ћемо овде излагати, већ ради тога упућујемо на Ценићев коментар, где је то детаљно изнето; чудимо се само, што се овако велика погрешка у нашем законодавству и до данашњег доба повлачи.

За примену ове околности утврђујемо следећа правила:

⁷¹⁾ Олсхаузен код § 157. п. 9, Биндинг с. 38.

⁷²⁾ Олсхаузен код § 157. п. 9.

⁷³⁾ Биндинг с. 139, Олсхаузен код § 157 п. 9. X. Мајер с. 727 в. прим. под 26); противно Лист с. 715 в. прим. под. 12).

⁷⁴⁾ Биндинг с. 139; противно Олсхаузен код § 157 п. 9 и Ол. Царевинског суда.

1.) Учиниоца мора признати да је ранији заклетвени исказ био лажан и он га мора изрично порећи. Овом приликом дани исказ не мора утврдити баш супротност ранијем исказу, довољно је само да се ранији лажни исказ опозове. Према томе не би довољно било, ако би учинилац само дао какав исказ, противан ранијем заклетвеном исказу, јер би то било само давање новог исказа, противречење ранијем, (Widerspruch) а не и опозивање исказа (Wiederruf).⁷⁵⁾

2.) Кривац мора порећи исказ код оне исте власти, код које га је и дао.

Под истом влашћу (или надлежатељством) не сумњиво се имају разумети сви субјекти, који према закону о устројству дотичне власти у ту власт спадају н. пр. код првостепеног суда: које било његово одељење или одсек.

У овоме погледу важно је, да опозивање дође до знања оне власти, код које ће лажни исказ, ако се не опорече, правно дејство произвести. Тако н. пр. ако је заклетвени исказ дат код умољеног суда или власти опозивање ће се моћи учинити или код умољене или код молеће власти. На против опозивање не може се учинити код какве друге, па ма и непосредно више власти н. пр. код Апелац. Суда, кад је исказ учињен код првостепеног суда ит.д.⁷⁶⁾

3.) Опозивање или порицање може бити учињено не само лично и непосредно него и посредно, али оно свакојак мора бити управљено на надлежну власт и мора њој благовремено стићи, без обзира на време предаје каквој другој власти.⁷⁷⁾

4.) Опозивање мора бити благовремено учињено.

Ова благовременост обухвата два услова, која заједно морају постојати, те да учињено опозивање у кривично-правном погледу важи.

Та су два услова:

а) Опозивање мора бити учињено пре него што се дело открило (или по нем. зак. пре него што је противу учиниоца достава учињена или кривична истрага противу њега поведена).

У овом погледу има се узети да опозивање не би било благовремено, ако би којој власти, у опште надлежној за истрагу овога дела, већ била учињена достава о кривоклетству или би једна од таквих власти, можда из сопствене побуде већ учинила извесне кораке за ислеђење дотичнога кривоклетства н. пр. саслушање сведока или вештака и т. д. (в. § § 19. и 20. крив. суд. пост.). Међутим није потребно да је допето баш и решење о отварању кривичне истраге, у смислу зак. о крив. суд. пост. (§ § 117, 125 и 131. крив. суд. поступка).⁷⁸⁾ (свршиће се)

⁷⁵⁾ Олсхаузен код § 158. п. 1. а), Биндинг с. 136.

⁷⁶⁾ Олсхаузен код § 158. п. 1. в.); противно односно овог последњег Биндинг с. 137. који допушта опозивање и код непосредно више власти, а с Биндингом се слаже и X. Мајер — Алфелд с. 620 под 25).

⁷⁷⁾ Олсхаузен код § 158. п. 1. в.) Лист Л. И. с. 239.

⁷⁸⁾ Олсхаузен код § 158. п. 3. Хелшнер II. 925, Лист Л. И. с. 239; противно Биндинг, који такође не тражи баш отварање крив. истраге, али бар претходну радњу државног тужиоштва, но не и полицијске власти.

ПОРЕКЛО И ПРИРОДА КРИМИНАЛИТЕТА

Енрико Ферри*)

У последњој четврти прошлог века јавиле су се у Италији потпуно нове идеје а злочину и злочинцу, које су се невероватном брзином рашириле по целом научком свету. И присталице и противници ових идеја сматрају их као последицу чисто личне иницијативе појединих личности, а не као природни феномен, који је у напред био одређен историјским условима времена и места.

Огроман и плодан развита експерименталне философије у другој половини XIX. века, а нарочито напредак у биолошком и психолошком изучавању човека, као једног од многобројних беоуга зоолошког ланца, и напредак у позитивном изучавању људског друштва, као природног феномена, беху већ створили потребну интелектуалну средину, и одредили општи правац идеја, које су се у изучавању феномена криминалитета јавиле само у нарочитом облику.

Овим општим условима савремене научне мисли, придружио се у Италији још и огроман контраст између доктрина криминалиста метафизичара с једне, и стања криминалитета с друге стране.

Било је, дакле, сасвим природно, што се у овој земљи јавио нов научни покрет, који је себи ставао у задатак, да путем изучавања социјалне патологије у манифестацијама криминалитета, а помоћу експерименталне методе, отклони овај контраст између теорија о злочинима и преступима с једне, и реалности посведневних факата с друге стране. На овај начин постала је позитивна криминална школа, чија се суштина састоји у изучавању природне генезе злочина, било на самом преступнику, било у средини у којој он живи. Доцније је ова нова школа постала оделита и снажна грана опште социјологије, под именом: „Криминална социјологија“, које сам јој име ја дао 1882. год., да би њиме обухватио експерименталне резултате криминалне антропологије, физиопсихологије, психо-патологије и криминалне статистике, као и средства, науком означена, за успешну борбу против злочина.

После ових општих напомена, моћи ћемо са више детаља изнети узроке напред поменутог научног покрета.

* * *

Ни Римљани, тако велики у цивилном праву, ни правници средњег века нису успели, да кривично право уздигну на ступањ философовског система. То је био Бекарија, руковођен, истина, више осећајем него строго научним духом, који је доктрини злочина и казни дао нарочитог импулса, и чијем је философском изучавању права следовала читава плејада мислилаца.

Међу различитим научним правцима, који су могли утицати на постанак Бекаријиног бесмртног дела, у коме су резимирани осећаји и идеје, који циркулисаху међу

философима и у јавном мњењу његовог доба, био је један, који је однео победу над свима осталим, нарочито у Италији, и који је, најзад, заслужно претворен у класичну школу кривичног права. Школа ова имала је и има практични циљ: смањивање казни, а већим делом и њихово укидање, регирајући на овај начин са племенитом великодушносту против свирепог емпиризма средњег века; њен теориски принцип јесте: изучавање злочина као апстрактног правног бића.

У току нашег века појавило се још неколико система у погледу криминалитета, као н. пр. школа корекционалистичка коју је, поред осталих, енергично заступао и Редер. Школа ова имала је за циљ: моралну и законску поправку, и успела је, да задобије више страсних присталица у Немачкој и Шпанији, а у неколико и у Француској и Италији. Ну, и поред свега овога, и реагирања против усамљеничког система средњег века, који се, више или мање, још одржавао, она није могла дуго опстати као засебна школа из ова два разлога: прво с тога, што под сваки пеналним режимом, ма колико он био строг или благ, има увек, и у врло великом броју, криминалних типова, чија је поправка немогућа, или врло тешка и непостојана, пошто им је органска или психичка конституција ненормална, а друго и зато, што прави узроци злочина не леже само у злочинцу, већ исто тако, и у знатној мери, и у физичкој и социјалној средини, која га окружује, те је с тога сама поправка личности недовољна да је сачува од поврата, већ је за ово потребно и отклањање спољних узрока, што се може постићи једино реформом средине, а нарочито социјалне организације.

Школа класична остала је, дакле, једина у надмоћности, истина са неколико различитих личних гледишта на извесне ствари, али ипак као целина у погледу методе и главних принципа. И док је она у практичном животу готово потпуно остварила свој циљ, дотле је у теорији, поред многих ремек-дела, дала и ненадмашно дело Карарино: „Programa.“ у коме су из постављеног принципа: да је злочин правно биће, повреда а не акција, изведене помоћу необично јаке логике све главне правно-апстрактне последице, за које је овај принцип био способан.

Са Караром и најодличнијим савременим представницима класичне школе, закључен је славни, научни период, започет са Бекаријом, и док нас талас криминалитета заплускује са свију страна, докле нам класична дела пружају само апстрактно-правна истраживања, дотле посматрамо у судовима: судије, браниоце и тужиоце како осећају недостатак и потребу позитивних, антрополошких и психолошких студија о злочинима и злочинцима, које су једино у стању да баце нешто светлости на примену казнено судске праксе.

Ако из теорије пређемо на праксу, наћи ћемо очигледно сличан напредак и у историји пенално-класичне школе. Што, пак, ова школа изгледа, као да је још далеко од коначног свршетка, те је о тога, што још није, услед ограничене примене

у великим европским државама, показала све своје нетачности. Извесно је, међутим, да ће и с њом бити оно исто, што је било и са теоријском криминалном школом.

На неколико година после великодушне Бекаријне иницијативе у Италији, чедни Џон Хуард произвео је сличан покрет у Енглеској. За ово му је било довољно, да живо опише морално ђубре и моралну корупцију, у којима пропадеше маса осуђеника по европским казним заводима, и да са ентузијазмом истакне прве покушаје Ђелијског затвора, остварене игуманом Франчијем у Фјоренцији (1667), папом Клементом XII у Риму (1703), царицом Маријом Терезијом у заводу за поправку, у Милану (1759) и виконтом Аленом у Гану (1775). Пренет у Америку, одакле се, развијен, поново вратио у Европу, покрет овај постао је школа казних завода, која се ускоро претворила у систем, чија је дисциплина била оличена у ова три израза: усамљеност, рад и настава (нарочито религиозна).

Обе класичне школе имале су једну исту полазну тачку, исти правац, па чак и исти циљ. И једна и друга јављале су се као племенита реакција против законодавних и административних ужаса, који се одржаваху још из средњег века. Општи протести против система закона и казних завода овога времена беху примани са једнодушним одобравањем. Ученици Бекаријни, изучавајући злочин као апстрактно правно биће, одвојено од реалног света, ставише себи у задатак, који су доцније и постигли, да смање у опште казне, предвиђене казним законцима, и да међу њима укину све оне, које су биле у противности са моралним појмовима савремених народа.

И следбеници Хуардови, изучавајући искључиво казнене заводе, без обзира на свет из кога долажаху осуђеници, успели су такође, да у знатној мери побољшају живот по овим заводима. Само што су они, руковођени и одушевљени осећајима, много више но разумом, изгубили сасвим из вида много знатнију масу несрећника, који с тешком муком проводе око нас бедан живот, и који над злочинцима имају то преимућство што су, и што остају поштени људи.

Било је сасвим природно, што је овај хумани осећај обеју класичних школа, који је и сувише лутао да би само посведочио нарочиту пажњу злочинцима, или да би заштитио животиње са неразвијеном лажном осетљивошћу, изишао једном на прави пут правде и истине, узимљући у заштиту све беднике, који у многобројним и разним облицима помрачују сјај наше цивилизације. Заслуга за ово припада већ поменутом новом научном правцу у криминалној науци, који се невероватно брзо раширио по Италији и ван ове међу правницима, природњацима и социолозима, образујући најзад нову, криминално-позитивну школу кривичног права. Ова нова школа не састоји се, као што многи верују, само у антрополошком изучавању злочинаца, већ у радикалном преображању научне методе у изучавању криминално-социјалне патологије, и у изналажењу нај-

*) Из дела „La sociologie criminelle.“

успешнијих социјалних и правних лекова против криминалитета.

Од науке о злочинима и казнама, која се састојала у доктриналном излагању силогизама помоћу логичне фантазије, нова школа створила је науку позитивног посматрања која је, наслањајући се на криминалну антропологију, психологију и статистику, постала *„Криминална Социологија“*, чија је суштина у примени позитивне методе на изучавање злочина, злочинаца и друштвене средине.

* * *

Ко је могао мислити, да ће астрономска посматрања Лапласова, научне експедиције по земљама дивљих народа, прва испитивања Камперова, Витеова и Блуменбахова о дубањама и људским скелетима, теорија Дарвинова о разноврсним фелама, ембриолошка испитивања Хеклова и осталих природњака, интересовати једног дана кривично право? У давашњој подели научних радова, тешко је предвидети све могуће везе између разних грана науке, тако разноликих и толико удаљених једна од друге. Међутим, ова астрономска посматрања нове научне експедиције показују нам у данашњим дивљацима детињство првобитног човека, док су антрополошка и зоолошка истраживања имала за последицу идеју о универзалном закону еволуције, који данас доминира научним светом, па и моралним и социјалним наукама, међу које, неоспорно, спада и кривично право.

Од ових открића, која толико непосредно додирују човека, данашњи криминалисти мора, ако неће да се ограничи на нешто мало вежбања у реторици, које судови посведневно демантују, тражити помоћу експерименталних наука позитивну методу за своје правне и социјалне закључке.

Захваљујући искључиво својој неактивности, криминалисти класичари били су противни новом научном правцу. Навикнути на стварање апстрактних теорија помоћу чисте логике, а уз припомоћ пера, хартије и свезака њихових претходника, они, на жалост, не беху у стању да предузимају лична истраживања, нити да се снабду позитивним знањима антропологије, психологије и статистике.

Основни принципи старе, класичне школе могу се, у главном, резимирати у ове три тачке:

1. Злочинац има исте идеје и осећаје као и остали људи.

2. Казнама је главни циљ, да спрече напредак криминалитета, и

3. Човек је обдарен слободном вољом или моралном слободом, те је с тога и морално крив, и по закону одговоран, за своје злочине.

Противно овом нова школа тврди:

1. *Антропологија доказује, неоспорним фактима, да злочинац није нормално створење, већ да, напротив, услед органских или психичких, наследних или доцније задобивених аномалија, представља специјалну класу — нарочиту фелу рода људског.*

2. *Статистика доказује, да ублажавање, смањивање и ишчезнуће криминалитета зависи од других узрока, а не од казни, предвиђених казним закоником.*

3. *Позитивна психологија доказала је, да је слободна воља само једна чиста илузија.*

Девиза је новог препорођаја у кривичном праву: *позитивна криминална социологија у место доктриналног кривичног права.* (свршиће се)

РЕТКА ПРЕВАРА

„Молим господина Кестнера, да одмах дође у мој приватни контоар!“ Трговачки саветник Леполд спусти слушалицу телефонску на њену виљушку и задуби се понова у читање писма, које му је стигло експрес јутрењом поштом, на његову приватну адресу.

„То је тако просто — о, да луда младића! И зато да рујинира целу своју будућност! Требало га је добро избити,“ говорио је саветник приликом читања. У том тренутку отвори слуга врата и уђе у канцеларију прокуриста банкарске куће Леполд и Комп.

„Седите, драги Кестнеру,“ поче саветник; „морам да говорим с вама о једној тугаливој ствари, која се тиче и наше фирме, али је у главном приватне природе. За вашу сам дискрецију сигуран, али потребна ми је и ваша помоћ. Нико од нашег персонала не сме ништа знати о свему овоме. Пре свега прочитајте ово писмо, које ће вас најбоље обавестити о целој ствари.“ Он пружи писмо Кестнеру. Прокуриста брао прочита писмо и врати га саветнику.

„Дакле?“ упита саветник.

„Хм, свакако да морамо испунити све, и то што је могуће брже, а да што мање падне у очи. Ја ћу одмах удесити, да подносилац чека буде доведен у моју собу, где ћемо моћи све да изведемо. Међутим ћу да извадим једну карту друге класе од Хермана, за кога и господин саветник зна да је врло поверљив човек. Тако нећемо изгубити ни мало времена.“

„Добро, драги Кестнеру, удесите све то! Иде ли још данас који брод?“

„Да, око 5 часова иде „Батавија,“ ако сам добро обавештен. У осталом, одмах ћу се известити, а да би било сигурније, ја ћу телефоном задржати једну карту.“ Кестнер се диже и изиђе из саветникове собе за рад, да би испунио дате налоге.

Два сата доцније један, отприлике двадесет и пет година стар, лепо одевен господин дошао је на главну касу банкарске куће Леполд и Комп. и затражио да му се исплати један чек од 35.000 марака, који је издало Средње-рајанско акционарско друштво за прераду вуне и јуте Милинг и син. Благајник разгледа чек и замоли младога човека да мало причека; међутим извести прокуристу, који позва господина да пође за њим. Странац покуша да се устручава, али, да не би изазвао

сумњу, није се смео усудити да не пође за прокуристом.

Кестнер га пусти да уђе у његову собу и замоли га да седне. На неколико тренутака по том појави се трговачки саветник Леполд, и прокуриста закључа врата. Странац скочи и збуњено хтеде прикрити своје раздражење.

„Ја бих молио, да ми се да обавештења, одкуда вама то право да ме овде затварате. У опште, шта значи све ово? Хоћете ли исплатити чек или не? А за ово увредљиво понашање према мени тражићу доцније задовољења код суда.“

„Чек нећемо исплатити, господине Хартмане,“ одговори трговачки саветник, наглашујући нарочито име странчево.

Странац се запрепасти и стукну један корак у назад, докле саветник продужи:

„Као што видите, више вам ништа не помаже комедија. Ухваћени сте. Чек је фалсификован — шта вас чека, сами знате!“

Младић је гледао укочено у саветника; за тим један тренутак погледа свуда унаоколо, као да тражи бегство и на један пут паде на колена и обема рукама прихвати десницу Леполдова. Преклињао га је, да га не предаје полицији, да га спасе и не окаља част поштених родитеља.

„Устаните!“ довикну му Леполд. „На тај начин нећемо доћи до циља. Седите тамо, и слушајте шта ћу вам рећи.“

„Имаћете милосрђа, господине саветниче? О, ја ћу вам бити захвалан.“

„Ћутите, један пут,“ прекиде га Леполд. „Немате мени да будете захвални, што ћете избећи заслужену казну, већ своме дојакосњем шефу, који није хтео да отера у затвор сина свога блискога рођака. Само ја сумњам да ћете ви умети да цените племенитост свога рођака. На ипак, колико сте детињастии код све ваше покварености! Зар можете веровати, да бисмо ми чек од толике вредности исплатили пре но што бисмо се телефонским путем обавестили о његовој исправности? И ако смо ми овде у Хамбургу, а Милинг и син у Диселдорфу, телефон би нас брзо обавестио о свему стању ствари, и онда? Ми бисмо вас, разуме се, одмах дали притворити, и ваш господин шеф не би више био у могућности да интервенише у вашу корист, као што је то сада учинио!“

„Збиља — о, Богу хвала!“

„Да — истина је,“ продужи саветник, „и то на тако племенит и узвишен начин, како ви то свакако нисте заслужили. Ви нисте фалсификат извршили једнога момента, када вам је лакомисленост победила морал, већ сте полако изводили свој план. Случајно су нађени отпаци хартије, на којој сте покушавали да фалсификујете потпис господина Милинга, а у вашој корпи за хартије нађен је исцепан један формулар чека, који сте били испунили, али сте га због једне погрешке бацили. Извештен о томе ваш је шеф сматрао као поуздано, да ћете ви опет фалсификовати један чек у износу толико исте суме, и да ћете га поднети на исплату мојој кући, те ме је он томе одмах известио, чим вас је на један пут нестало из Диселдорфа. Сад имам да вам учиним испоруку по налогу свога

дугогодишњег трговачког пријатеља Милинга. Он мисли да му је дужност у интересу фамилије, да свога сродника пошаље преко океана. Ви ћете ми овде дати писмено признање, да сте фалсификовали чек од 35.000 марака, да се обавезујете, да ћете још данас у 5 часова по подне, бродом „Батавија“, отпутовати за Америку, у да се без знања и одобрења господина Милинга нећете враћати у Европу. Кад ми дате ту обавезу, ја ћу вам исплатити суму од 5.000 марака, а сем тога издаћу вам и карту за пут. Све по налогу господина Милинга. Дакле, хоћете ли потписати обавезу?“

„Али, господине саветниче, то је и сувише доброте. Незнам просто —“ муцао је Хартман.

„Треба само да знате, да своје рођаку искључиво дугујете то, да се што пре изгубите. А најзад то је и у вашем сопственом интересу; јер ако власт сазна о свему овоме, никакви сроднички обзира неће вас спасти. Ево вам хартије и перо!“

Младић написа обавезу, према диктату прокуристе, за тим квити на 5.000 марака и једну карту друге класе од Хамбурга за Њујорк. Кад је примио новац, очевидно погружен, приђе саветнику.

„Хвала вам за све ово, господине саветниче,“ рече Хартман тихим гласом. „Само бих вас још молио да ми пружите вашу руку; то би ми улило куражи за моју нову будућност.“

Леполд се испрва устручавао, али му по том пружи десницу.

„Ево руке; изгледа ми да се искрено кајете! Дакле поправите се и желим вам срећан пут! Кестнеру, изведите господина кроз мој приватни пролаз!“

Хартман се дубоко поклони и оде за Кестнером. Леполд запали цигару и отпрати Милингу и сину у Диселдорфу овакву депешу:

„Хартман са чеком ухваћен: овога часа са пет хиљада марака испраћен за Америку, према налогу у вашем приватном писму.

Леполд.“

После два сата дође саветнику Леполду оваква депеша:

„Ваш телеграм неразумљив. Не познајемо никаквог Хартмана. Писмо послали никакво приватно писмо нити налог за издавање пет хиљада марака. И извештај о чеку за нас је нејасан. Молимо за објашњење телефонским путем.

Милинг и син. — Диселдорф.“

Господин Хартман наравно да се није укргао по подне у лађу за Њујорк, већ се задовољио тиме, што га је без икаквог трага и гласа нестало са свих „часно“ зараћених 5.000 марака.

Превео Д. В. Бакић

ПОУКЕ И УПУТИ

Председник општинског суда не може у исто време бити и члан среске скупштине.

Среска скупштина среза деспотовачког на састанку од 24. септембра 1906. год.

у смислу прописа чл. 152. и 110. закона о уређењу округа и срезова, донела је одлуку: да Милија Васић, као председник општине глоговачке, не може у исто време бити и члан среске скупштине.

Начелник срески нашао је, да ова одлука среске скупштине не одговара закону, јер по закону председници и кметови могу бити изабрани за часнике среске скупштине, али да као такви не могу само улазити у одбор срески, јер би у извесним стварима могли бити заинтересовани, па је решењем својим, на основу чл. 14. закона о уређењу округа и срезова, задржао од извршења одлуку среске скупштине, па предмет доставио вишој власти на оцену и решење.

И Министар Унутрашњих Дела налазећи, да је решење начелника среског правилно, спровео је предмет Државном Савету.

Државни Савет поништио је решење среске власти са ових разлога:

По чл. 152. закона о уређењу округа и срезова јасно се види да и за чланове среске скупштине важе они исти услови, који су прописани у чл. 110. истог закона. Па како тамо изрично стоји, да члан окружног одбора не може бити онај, који је у исто доба председник општински, — то је среска скупштина, с позивом на чл. 110. и 152. закона о уређењу округа и срезова, правилно поступила, што је донела одлуку, да Милија Васић, председник суда општинског, не може бити у исто доба и члан среске скупштине.

Одлука од 6. октобра 1906. године Бр. 6665.

Ствари унете у закупно добро, служе као залога закуподавцу за кирију према § 686. грађанског закона, а сопственик ствари који то оспорава, има се упутити на парницу, те да код суда противно докаже.

По три решења нишког првостепеног суда од 16. и 17. октобра 1901. године № 17677. и 17785. и 6. јануара 1902. год. № 222., стављена је забрана на кретност Михаила П., механције из Ниша, за рачун Милорада Т., а за обезбеду дуга, и то по првом решењу од 220 динара, по другом решењу од 1700 динара и по трећем решењу од 5450 динара.

Начелство округа нишког приступило је извршењу ове забране и 7. јануара 1902. године пописало покретност, одузело је и предало на чување одређеном стараоцу. По свршеном попису дужник Михаилу изјавио је: да је пописана покретност својина Јована А., пивара, за доказ чега је Јованов пуномоћник поднео уговор, потврђен код начелства округа нишког № 10673., па је тражио, да се пописане ствари ослободе пописа.

Решењем од 1. маја 1902. год. № 4640, начелство је упутило појављеног господара Јована, да путем грађанске парнице докаже право својине на пописату и одузету му покретност. Ово решење начелства поништио је Министар Унутрашњих Дела својим решењем од 21. маја 1902. године П№ 1303., налазећи, да је Јован

јачи у праву, а поверилац Милорад слабији, јер је пописана покретност била у његовој (Јовановој) државини, те је, према томе, требало упутити на парницу повериоца Милорада.

Усвајајући ове разлоге, начелство је донело друго решење под 26. јулом 1902. године № 10784., којим је као слабијег у праву, упутило на парницу повериоца Милорада, да код надлежног суда докаже право својине пописане покретности. Ово решење, по жалби Милорадовој одобрио је Министар Унутрашњих Дела својим решењем од 25. августа 1902. год. № 20684.

Па како је Министрово решење П№ 20684. постало извршно, јер поверилац Милорад није повео парницу у остављеном му року, то је начелство решењем својим од 25. јуна 1905. године № 4282. известило дужника Михаила, да се пописане ствари имају предати њему односно правом господару Јовану.

Противу овога решења Јован се жалио Министру Унутрашњих Дела и тражио објашњење о томе: ко ће му накнадити штету, што ствари није узимао док су биле под пописом, као и друге трошкове. Поводом ове жалбе, Министар Унутрашњих Дела наредио је начелству, да оно, као надлежно, расправи и питање о трошковима за чување ствари и старалачкој награди, и своју одлуку саопшти интересованим лицима.

На основу овога, начелство је под 26. септембра 1905. године № 19711. донело решење, којим је позвало Јована, да у року од 20 дана прими покретност од стараоца, пошто исплати дотадање трошкове и кирију у суми од 681-90 динара, а за накнаду трошкова да тужи одговорна лица.

По изјављеној жалби, Министар је решењем својим од 1. новембра 1905. год. П№ 26918. поништио горње решење начелства, и наредио му да донесе друго, по коме да се Јовану преда покретност без икакве накнаде. Начелство је усвојило ове примедбе, и решењем својим од 14. новембра 1905. године № 23426. наредило, да се пописана покретност одузме од стараоца и преда Јовану на слободно руковање, а старалац упућен да се обрати суду и тужи одговорна лица за накнаду трошкова, ако се успеху нада.

На основу изјаве Стевана Т., сопственика зграде, у којој су смештене пописане ствари: да он не допушта, да се пописане ствари износе, све док се не исплати кирија, пошто му оне служе као залога, — начелство је нашло: да је овде спорно питање: ко треба да плати кирију за ствари, и да ствари господару стана служе за обезбеду кирије по § 686. грађанског закона, и да се не могу дићи без исплате трошкова. Стога, кад Јован, чије су ствари, не пристаје да плати кирију и трошкове, начелство га је решењем својим од 1. фебруара 1906. године № 2016. упутило надлежном суду да путем спора докаже, да он није дужан плаћати кирију за закупљени стан, у коме су чуване његове ствари, а и остале трошкове. — у противном да ће начелство продајом ствари наплату извршити.

По изјављеној жалби, Министар је нашао, да је ово решење начелства, са разлога у њему изложених, у колико се односи на упућење на парницу за кирију, на закону основано, али односно упућења на парницу да доказује, да он не мора плаћати и остале трошкове, да не одговара закону, јер је овде спорни предмет само о кирији, а не и о осталим трошковима, о којима је ствар расправљена решењем начелства од 14. новембра 1905. године № 23426, — па је с тога својим решењем одобрио ожалбено решење с тим, да жалилац Јован путем спора докаже само да он није дужан платити кирију на спорне ствари.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да је решење Министрове, из разлога у њему изложених, правилно, па је одлуком својом од 22. новембра 1906. године № 7771. одбацио жалбу као неумесну.

Одлуке општинског одбора могу се задржати од извршења само у року, који предвиђа чл. 152. закона о општинама.

Одбор општине града Ниша, 18. јуна 1906. године, донео је одлуку: да се тутор саборне цркве смени и други избере.

Начелство округа нишког решењем својим од 18. истог месеца № 11535, задржало је од извршења ову одлуку, налазећи да је она неумесна са ових разлога:

а) што у поменутој одлуци нису наведени законски прописи на основу којих је донесена, и

б) што у одлуци нису наведени разлози и побуде.

По изјављеној жалби од стране суда општине града Ниша, Државни Савет поништио је решење начелства с тога, што начелство као надзорна власт није по овом донело решење у року, предвиђеном у четвртој одељку чл. 152. закона о општинама, него тек после 14. дана, услед чега је и одлука одбора општинског постала извршна.

Одлука Државног Савета од 3. новембра 1906. године № 7394. М. В.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

1.

Суд општине самариновачке, актом својим од 21. новембра ове год. Бр. 1436. пита:

„Из законских разлога, буџет ове општине за ову 906. годину, није могао да буде одобрен од стране самоуправн. окр. одбора у своје време, већ је одобрен тек 28. септембра, а примљен у ово општинском Суду 1. октобра тек. године дакле после пуних девет месеци.

За то време, Суд је овај а по наређењу чл. 6. зак. о окружним. средк. и општинск. буџетима, издатке своје чинио, и прирезе општинске купио, по 12 део од оних кредита, који су у прошло-годишњем буџету били одобрени.

Буџетом за пр. 905. год. плата ово општинск. деловође била је предвиђена т.ј. одобрена по 65 динар. месечно; на дијурну часника било је одобрено 60 динар. годишње; а стопа је приреза била одобрена да се купи по 35% годишње.

Буџетом пак овогодишњим, од стране Суда, одбора и збора ово општинског одређено је, да се изда и то: на плату деловође по 70 динар. месечно, на дијурну часника, као и у прош. години 60 дин. годишње, прирез пак општински такође као и у прошлој години да се купи по 35% годишње. Стални — самоуправни — окр. одбор редуцирао је ове позиције и још неке и то: на плату деловође оставио по 40 дин. месечно, на дијурну часника оставио само 10 дин. а прирез општински свео на 14.96% дин. годишње.

Дакле више је овај Суд према ово годишњем буџету, а на основу горњег законског прописа утрошио и то: на плату деловође 225 дин. и на дијурну часника 20.50 дин.; тако исто је и прирез општински више купио у 424.11 дин.

Услед чега овај Суд учтиво моли то уредништво за објашњење:

1.) Како ће да учини овај Суд, те да оправда овај више учињени издатак, по рачунима на концу ове 1906. год. а како ће пак са више купљеним прирезом поступити?

2.) Како ће и колико овај суд од сада купити прирез општински до краја ове године?

3.) Има ли овде злоупотребе у рачунима од стране одговорних рачунополага, или нема?

4.) Да ли може и коме Суд овај у оваком случају, жалити се. противу оваких одлука самоуправног одбора? и

5.) Да ли је овди самоуправни окр. одбор имао у виду чл. 3. зак. о општинама, или је самоуправу општинску, овеј општини а у овом праву са свим одузео, и где би Суд овај могао наћи заштите, противу оваковог рада самоуправног окружног одбора.“

— На ово питање одговарамо:

По члану 6. закона о окружним. средским и општинским буџетима, који и данас важи у оним својим деловима, који нису укинати одредбама из закона о уређењу округа и срезова, нови буџет не важи све докле, докле га не одобри надлежна власт, у овом случају окружни одбор, него се за све то време троши дванаестина по прошлогодишњем буџету, а по њему и прирез купи.

Према томе, кад буџет те општине није одобрен све до 1. октобра, као дана када је у општини примљен, општина је и морала и имала права, да чини издатке по прошлогодишњем буџету, и у таквој радњи нема никакве кривичне одговорности.

Издатци, учињени докле према старом буџету, остају у важности и не сматрају се као прекорачење буџета.

Од 1. октобра као дана када је дошао нов буџет, општина мора да саображава своје издатке за октобар, новембар и децембар, према новом буџету.

Ако су неке позиције тако редуциране да више нема кредита за месеце: октобар новембар и децембар, општински суд и одбор учиниће предлог да се накнадно одобри у смислу чл. 10. поменутога закона о буџетима,

Како је суд од многих грађана већ купио приреза по 35%, а од оних, од којих још није наплаћен, може сада купити свега по 14.96%, а такве разлике не сме бити, то ће суд и одбор, уз предлог за накнадне кредите тражити и то, да се изнађе стопа приреза, која би одговарала издатцима учињеним по старом буџету за девет месеци и онима који се имају учинити за три месеца по новом буџету.

Суме, које би од појединаца биле више наплаћене према овој новој стопи, морају им се вратити.

На овај начин изравнање се незгода, која је створена тиме, што буџет није на време одобрен од стране окр. одбора, који, истина, има право да редуцира извесне позиције по општинским буџетима, али мора то да чини на време и да pazi на стање, створено до дана одобрења буџета.

Што се тиче специјално плате општинских деловођа, одбор њих не може да редуцира испод минимума, одређеног чл. 118. закона о општинама, као и плате председника општинског, и зато, кад год би одбор случајно учинио ову грешку, треба му враћати буџет на поправку.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

Т Р А Ж Е С Е

Илију сина Ивана Станковића, земљод. из Сремчице, кога је нестало 1. ов. м-ца, тражи начелник среза посаваког окр. београдског. Нестали Илија има 12 година, средњег је раста, прилично развијен, у лицу плав, и пегав, смеђе косе, плавих очију; од одела имао је на себи: половне суквене чакшире, нов гуњ са рукавима и гуњић, на ногама опанке, на глави шубару. Нека га све полицијске и општинске власти потраже и у случају проналаска о томе известе поменутог начелника с позивом на акт Бр. 14274.

Митра Миливојевића, надничар из Шапца, кога је нестало 20. пр. м-ца тражи начелство округа подринског. Он је стар 33 године, висок, у лицу смеђ, плавих очију, бркова плавих и малих, брија се, на десној страни носа, одмах испод ока, има једну белугу. Ко о овом лицу ма шта буде знао моли се да извести поменуто начелство с позивом на акт Бр. 19501.

С К Р Е Ћ Е С Е П А Ж Њ А

Код Ђорђа В. Адамовића, земљоделца из Бољетина, нађен је један краден коњ, дакле отворено-доратасте-куласт, матор 8 до 10 година, цветаст, лисаст, у све четири ноге путоногаст, на грудима има мало беле даке од ама, са жигом „в.“ Нека полицијске и општинске власти потраже сајбију овог краденог коња и о резултату известе начелника среза поречког с позивом на денешу Бр. 8664.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Алекса, син Аврама Матића, циганина, из Дворишта, среза голубачког, који је био под истрагом и у притвору код средске власти у Го-

луцу због две опасне и више простих крађа, 23. пр. м-ца провалио је зид на нужнику и побегло.

Алекса је стар 16 год., омален, у лицу пун, носав, црн као и остали цигани, говори српски и румунски; од одела има: прслук од црног а чакшире од белог сукна; на глави црну, јагњећу шубару, а на ногама опанке са вршцама.

Од времена када је извршио прву крађу, а то је од 27. јула тек. год. Алекса је стално био у бегству, све до на десетак дана пред овим новим бегством, и за то време према извештају начелника среза голубачког од 27. пр-м-ца Бр. 10502, извршио још и ове крађе:

1. Боки Јосимовићу, из Д. Милановца — један мали бакрач;
2. Јовану Митићу, из Каоне, среза звиш-ког — једне панталоне од сукна и једне ву-нене чарапе;
3. Стеви Миковићу, из Церовице, код кога је служио ове јесени: чакшире и гуњ од црног сукна, обоје ново, једне нове тканице и два пара вунених чарапа;
4. Јови «Циганину» ковачу из Кучева — једну пушку острагушу;
5. Павлу Михаиловићу, из Брзе Паланке — један кожух;
6. Лици Р. Белчи из Добре — један нови гуњ од црног сукна, једну сикиру и један ка-јиш за опасивање;
7. Павлу Н... рабацији, из Мајдан-Пека — гуњ и чакшире од црног сукна, једне тканице и један штан;
8. Кости Н... касанину из В. Градишта — једну коњску узду и једну платиену торбу;
9. Благоју Златином, из Добре — један нож и једну фрулу, и

10. Стевану «Шваби» из Д. Милановца — један мали бакрач и једну зобницу.

Позивају се све полицијске и општинске власти, да Алексу, који ће без сумње и даље продужити стари занат, можда још и у већој мери, живо потраже, и пронађеног стражарно спроведу начелнику среза голубачког с позивом на акт Бр. 10503.

КО ЈЕ ОВО?

Позорник у Шумадиској улици овде у Београду нашао је 1. децембра тек. године ово лице женскога пола, где на улици лежи мртво.

Извршеном секцијом утврђено је, да је ова баба, стара око 55 година, умрла напрасно природном смрћу, али се све до сада није могао утврдити њен идентитет, ма да су чињена пропитивања свуда по околини.

Ако би ко познао ово лице, моли се да се јави кварту врачарском Управе гр. Београда, где се налази предмет по смрти његовој,

ПОТЕРЕ

Рача Петровић, коцкар и варалица из Гор. Матејевца, среза нишког, извршио је 14. пр. м-ца више превара у Јагодина, представљајући се као Петар Јовановић, из Гор. Матејевца. Рача је средњег стаза, у лицу смеђ, у лево око ћорав, од одела има: половине уске чакшире и дугачак копоран од жућкастог сукна, на глави шубару, око наса појас са широким силавом, на ногама опанке. Нека га све полицијске и општинске власти потраже и у случају проналаска спроведу начелнику среза београдског с позивом на акт Бр. 21232.

Стојан Ал. Стојановић, земљод. из Новог Корита, среза тимочког, који одговара код начелника среза тимочког за крађу оваца, побегло је из притвора ноћу између 2. и 3.

ов. м-ца. Стојан је стар 24 године, средњег раста, добро развијен, са малим брковима без браде. Нека га све полицијске и општинске власти потраже, и у случају проналаска стражарно спроведу начелнику среза тимочког с позивом на депешу Бр. 12516.

Непознати крађивци ноћу између 24. и 25. пр-м-ца обили су радњу Душана Тодоровића, обућара из Ниша и покрали ове ствари: два пара недовршених нових чизама од фикс-ледера, два пара нових папуча од јухта, један пар нових дечјих ципела од јухта и два пара нових дечјих ђонова. Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима да потраже крађивце и крадене ствари, и у случају проналаска да о томе известе начелство окр. нишког с позивом на акт Бр. 23736.

Непознати крађивци ноћу између 27. и 28. пр-м-ца отворили су удешеним кључем врата на дућану Марка Поколице, трг. са Рашке, затим обили фијоку и из ње однели: 7 $\frac{1}{2}$ наполеона у злату, 160 динара у српским новчаницама од по 10 динара, 8 пес. дуката у злату од којих је један пробушен, једну пробушену стотинарку, у сребру и никлу око 60 динара, у двоарцима савијеним у фишеке око 40 динара, један стари аустријски новац, у никлу од 0·10 и 0·20 п. д., око 20 динара, неколико ситних турских новца у вредности до 1 динар и 1 динар таксених поштанских марака од 0·10 п. дин. Нека све полицијске и општинске власти живо потраже крађивце и у случају проналаска о томе известе начелника среза студеничког с позивом на акт Бр. 15171.

Крађе стоке. Дању, 11. пр-м-ца, непознати крађивци украли су два коња из чајира Уроша Брковића, земљоделца из Теочина. Један је коњ Војина Николића, земљоделца из Коштућића, матор 10 година, врац, подшишана репа, по задњим ногама има белих длака од сапињања, са жигом положено «Т» а други је Дамњана Ковачевића, из Теочина, матор 3 год., доратаст, непочишћен, у задњу ногу путаст, цветаст, има две беле белеге на ртеници. Депеша начелника среза таковског Бр. 11912.

Ноћу, између 27. и 28. пр-м-ца непознати крађивци украли су два вола Данилу Ст. Милосављевићу, земљоделцу из Илина. Један је во матор 6 година, бео са жигом «в|1», а други је матор 6 година, даке жуто-плаве са жигом «в|1». Депеша начелника среза бољевачког Бр. 16041.

27. пр-м-ца око 5 часова по подне непознато лице украдо је једног коња Тодору Стефановићу, хлебару из Неготина, а из штале механе Анђелића. Коњ је матор 8 година, затворено-зеленкаст, лисаст, у задње ноге путаст, чакараст са жигом «Т» без других роваша. Депеша начелства округа крајинског Бр. 10222.

Ноћу, између 29. и 30. пр-м-ца, непознати крађивци украли су из штале два вола Живану Најдановићу, земљод. из Смедовца. Један је во длаке црвене, матор 4 године, на трбуху бео, белог репа, у оба уха ровашен, са жигом «а|1», а други је матор 4 године, даке жуте, цветаст, без роваша, са жигом «а|4». Акт начелника среза неготинског Бр. 14012.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове покрађе.